

Motion till riksdagen

1988/89:U421

av Per Gahrton (mp)

Franska kärnvapenprov

Sedan början av 1960-talet har Frankrike utfört ca 170 kärnvapenprov. Sedan 1975 sker det i porösa korallrev på atollen Mururoa. Radioaktivitet kan spridas genom sprickor som uppstår vid sprängningarna.

I en rapport av den franske undervattensforskaren Jacques Costeau visas att radioaktivitet sprids i vattnet direkt efter provsprängningarna. I en film har Costeau också påvisat sprickor i atollen som orsakats av kärnvapenproven. Det betyder att radioaktivitet kan nå närmiljön.

Ett exempel på hur svårt det är att få fram exakta fakta är Costeaus prov. Enligt Greenpeace fick Costeau ta tre prov. Av dem fraktades två till Frankrike av militären. De visade ingen radioaktivitet. Det som Costeaus forskarlag själv tog hand om visade däremot radioaktivitet!

Fram till november 1988 hade sammanlagt 1 725 kärnvapenprov genomförts. Av dessa stod supermakterna för 859 (USA) plus 642 (Sovjet) = 1 501, dvs. 87 procent. Av resterande 13 procent stod Frankrike ensamt för tre fjärdedelar, medan övriga kärnvapenländer (Kina, Indien och Storbritannien) tillsammans stod för bara en fjärdedel. Detta säger något om vilken roll Frankrikes "force de frappe" spelar. Genom det intima militära samarbetet mellan Frankrike och Västtykland (med gemensamma militära enheter) inom ramen för WEU, den formellt fristående men reellt EG-anknutna Västeuropeiska unionen, fungerar "force de frappe" som grundvalen för ett framtida EG-kärnvapen.

I ett läge där de båda supermakterna har börjat viss nedrustning på kärnvapenområdet och övriga kärnvapenmakter tycks ligga lågt, framstår Frankrike som den aggressivaste kärnvapenmakten. Därför finns det all anledning för varje seriös nedrustningspolitik att särskilt *protestera* mot de franska kärnvapenproven.

Motioner med sådana krav har tidigare behandlats av riksdagen. Senast skedde det den 7 december 1988.

Då uppkom fråga om ifall motionskraven möjligen redan verkställts av statsminister Ingvar Carlsson vid hans besök hos president Mitterand kort tid dessförinnan. Följande replikskifte utspann sig mellan motionären och regeringens företrädare, Maj Britt Theorin (kursiveringarna gjorda här):

MT: Jag tror inte det var särskilt pinsamt när statsministern i dagarna på nytt *påpekade* för den franska regeringen vilken inställning Sverige har.

PG: Om jag tolkar Maj Britt Theorin rätt så har Ingvar Carlsson sensationellt nog framfört en *protest* till Frankrike.

MT: Jag sade inte att Ingvar Carlsson har framfört en formell *protest* till den franska regeringen. Jag sade att Ingvar Carlsson just i dessa dagar

påmint den franska regeringen om den svenska inställningen.

Mot. 1988/89

PG: Den stolta *protesten* krymper till att Ingvar Carlsson har sagt: Aja baja, mon cher, jag har ju *påmint* dig!

U421

MT: Som jag sade har statsministern i sitt samtal med den franska regeringen på nytt *påmint* om den svenska ståndpunkten i de här frågorna. Jag tycker det är en nog så god *protest* som man kan notera som något positivt.

PG: Om han verkligen redan på förhand har verkställt den *protest* som beställs av reservanterna i utskottet är det ytterligt intressant.

MT: Jag sade tidigare att detta icke är en formell *protest*, därför att den har en annan karaktär, men den är nog så god som en *yttring* om vilken uppfattning Sverige har i dessa frågor.

PG: Vad MT här har åstadkommit är att skapa total förvirring om vad Sveriges statsminister gjort i Paris.

MT: I dagarna har statsministern *påmint* den franska regeringen om vår inställning.

PG: No comments.

Frågan är allvarlig och regeringens förvirring total. Det viktiga är inte om Sveriges hållning framförs på visst formellt sätt. Det viktiga är att den framförs *offentligt* så att det i franska massmedier syns att det finns människor och regeringar utanför Frankrike som protesterar. Det finns nämligen också i Frankrike en opinion mot kärnvapen (och kärnkraft). Den behöver allt stöd den kan få. Den är inte mycket hjälpt av partibroderliga "påminnelser" bakom Elysépalatsets lyckta dörrar. En *protest* från Sverige skulle uppmärksammas i Frankrike. Kanske det är just det regeringen inte vill, i dessa EG-anpassningens tider.

Hemställan

Med hänvisning till vad i motionen anförs hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att den framför en offentlig protest mot de franska kärnvapenproven i Stilla havet.

Stockholm den 25 januari 1989

Per Gahrton (mp)